

4 лютого в Україні та у всьому світі відзначається Всесвітній день боротьби проти раку, який впроваджено за ініціативою Міжнародного союзу з боротьби з онкологічними захворюваннями (UICC) у 2008 році для підтримки цілей Всесвітньої декларації по боротьбі з раком (World Cancer Declaration). Щороку в цей день проводяться заходи, присвячені проблемам, пов'язаним з онкологічними захворюваннями. Мета Всесвітнього дня боротьби проти раку – підвищити обізнаність населення щодо онкологічних захворювань, заохотити до їх профілактики та ранньої діагностики, привернути увагу до необхідності своєчасного початку лікування раку, який є однією з найбільших загроз здоров'ю людей на планеті, і тим самим запобігти мільйонам смертей.

У 2015 році Всесвітній день боротьби проти раку проходить під гаслом «Одні з нас» (Not Beyond Us). Відмінності між людьми з різних країн, а також представниками різних соціальних верств поглиблюються, водночас змінюється доступ до профілактики, лікування та паліативної допомоги. Застосування практичних стратегій та глобальна прихильність є тими чинниками, які здатні сприяти впровадженню комплексних національних планів щодо боротьби з онкологічними захворюваннями, відкрити нові можливості впливу на глобальний тягар раку і зменшити його. Основним завданням кампанії цього року є дослідження способів реалізації наявних знань у сфері профілактики, раннього виявлення, лікування та догляду.

Міжнародна інформаційна кампанія, приурочена до Всесвітнього дня боротьби з раком, цього року побудована навколо чотирьох напрямів роботи (рис. 1):

- вибір здорового способу життя;
- забезпечення ранньої діагностики онкологічних захворювань;
- забезпечення загальної доступності терапії;
- покращення якості життя.

Захворюваність на рак у всьому світі має стабільну тенденцію до зростання. Щороку 8,2 млн осіб помирають від онкологічних захворювань, із них 4 млн – у віці від 30 до 69 років. За даними Національного канцер-реєстру в Україні станом на 01.01.2014 року було зареєстровано 173 тис. нових випадків раку, а також понад 87 тис. летальних наслідків. Найбільший показник смертності від онкологічної патології серед чоловіків реєструють на тлі раку такої локалізації (у порядку зменшення): рак легені, колоректальний рак, шлунок, передміхурова

залоза, підшлункова залоза. Найбільші показники смертності серед жінок відповідно спостерігаються у хворих на рак грудної залози, колоректальний рак, рак шлунку, яєчника, легені. Проте в деяких країнах, які розвиваються, рак шийки матки є найпоширенішою локалізацією у жіночій популяції.

Щороку 4 лютого в різних містах України організуються прес-конференції, тематичні зустрічі з лікарями-онкологами, навчальні семінари, які дозволяють підвищити інформованість населення нашої країни і зруйнувати стереотип про те, що рак – невиліковна хвороба, яку можна прирівняти до смертного вироку. Злоякісні новоутворення поряд з кардіоваскулярною патологією визначають загальний рівень здоров'я української нації. В Україні щороку реєструють майже 170 тис. нових випадків онкологічних захворювань, 85 тис. пацієнтів помирають від них. Згідно з даними Національного канцер-реєстру питома вага раку як причини смерті осіб працездатного віку становить 14% у чоловіків і 29% – у жінок. Спостерігається тенденція до зростання онкологічної захворюваності серед осіб молодого віку. Щороку в Україні реєструють понад 1100 нових випадків онкологічної патології у дітей. У структурі онкологічної захворюваності у пацієнтів дитячого віку (0-17 років) перше місце посідають лейкози (28,1%), друге – злоякісні новоутворення головного мозку (15,4%), третє – лімфоми (13,8%), четверте – пухлини сечовивідної системи (7,6%) і п'яте – злоякісні новоутворення суглобів і кісток (5,9%). Згідно з прогнозами до 2020 року рівень захворюваності на злоякісні новоутворення може збільшитися до 370 випадків на 100 тис. населення.

Всесвітній день

Ключові напрями роботи у 2015 році

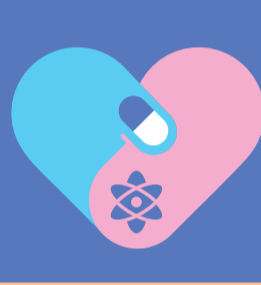
Вибір на користь здорового способу життя

Зниження соціальних та екологічних ризиків розвитку раку та розширення прав і можливостей людей здійснювати здоровий вибір – це ключові компоненти у досягненні глобальної мети скорочення передчасної смертності від неінфекційних захворювань на 25% до 2025 року в рамках Всесвітньої Декларації по боротьбі з раком.

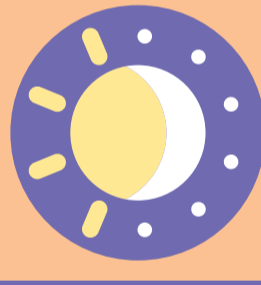
Забезпечення раннього виявлення

Цілеспрямована робота над збільшенням доступності програм ранньої діагностики раку в різних країнах світу може суттєво зменшити тягар захворювання

Доступна терапія для всіх

Всі люди мають право на доступ до якісного та ефективного лікування раку на рівних умовах, незалежно від економічних складнощів та географічного положення і пов'язаних з ними особливостей

Покращення якості життя

Розуміння специфіки впливу онкологічних захворювань на емоційний, психічний та фізичний стан пацієнта і його найближчого оточення та впровадження відповідних заходів, спрямованих на їх покращення, покликані максимізувати якість життя хворих, їх родини та осіб, що здійснюють догляд.

Міністерство охорони здоров'я України повідомляє

В Україні медична допомога онкологічним хворим надається відповідно до Закону України від 23 грудня 2009 року № 1794-VI «Про затвердження Загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року». Незважаючи на обмежений державний бюджет, держава щорічно збільшує рівень видатків для боротьби з онкологічними захворюваннями. Так, у 2012 році сума видатків за загальнодержавною програмою з боротьби з онкологічними захворюваннями становила понад 230 млн грн, у 2013 році – понад 294 млн грн, у 2014 році – понад 277 млн грн, на 2015 рік заплановано виділити понад 300 млн грн.

У 2014 році за Бюджетною програмою «Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру» здійснено закупівлю хімотерапевтичних препаратів, радіофармацевтичних препаратів та препаратів супроводу для лікування онкологічних хворих на загальну суму 277 063,6 тис. грн, із них для лікування онкологічних хворих – 173 759,12 тис. грн, для лікування онкогематологічних хворих – 43 439,79 тис. грн, для лікування хворих на хронічний мієлоїдний лейкоз – 59 864,7 тис. грн.

З метою поліпшення онкологічної допомоги населенню України у 2015 році заплановано продовжити роботу з таких напрямів:

- виконання Закону України від 23 грудня 2009 року № 1794-VI «Загальнодержавна програма боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року» та аналогічних регіональних програм;
- активне проведення санітарно-просвітницької роботи серед населення;
- підвищення онкологічної настороженості лікарів загальної лікувальної мережі шляхом проведення науково-практичних конференцій з актуальних проблем онкології;
- дотримання затверджених стандартів діагностики і лікування онкологічних хворих, підвищення контролю за цим розділом роботи;
- розробка і впровадження нових методів лікування онкологічних захворювань.

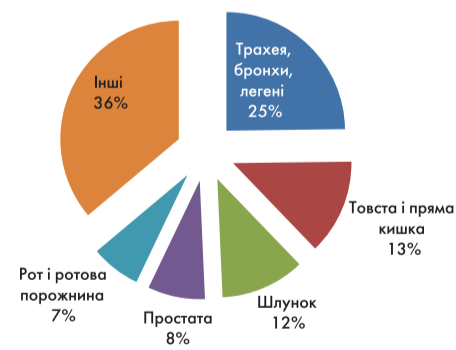
За даними прес-служби МОЗ України

У рамках Всеукраїнського дня боротьби з раком компанія «Samsung Electronics Україна» та Міністерство охорони здоров'я України публічно підбили підсумки соціальної ініціативи «Samsung. Надія для дітей».

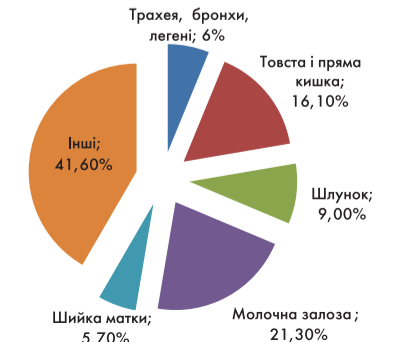
Офіційним стартом проекту стало підписання 24 вересня 2014 року Меморандуму про взаєморозуміння між компанією «Samsung Electronics Україна» та МОЗ України. Згідно з підписаною угодою, в рамках проекту проведено низку заходів, а саме круглі столи та зустрічі експертів. У підсумку було створено тематичний сайт та інформаційний гід із вичерпною інформацією про своєчасну діагностику раку.

У 2014 році до проекту приєдналися понад 129 тис українців, що дозволило зібрати 1 млн 50 тис грн. Зібрані кошти компанія «Samsung Electronics Україна» перерахувала благодійній організації «Фонд Кличків» для придбання двох мобільних УЗД-сканерів, які 4 лютого були передані дитячим онкологічним відділенням обласних лікарень Кіровограда та Чернівців. Коментуючи результати проекту, заступник Міністра охорони здоров'я України Альона Терещенко зазначила, що це яскравий приклад державно-приватного партнерства, яке є одним із головних пріоритетів у реформуванні медичної галузі.

Профіль смертності від раку в Україні (чоловіки) 49 тис. смертей

Профіль смертності від раку в Україні (жінки) 39 тис. смертей

боротьби проти раку-2015

Соціальні ініціативи в онкології

Щороку на початку лютого представники соціально відповідального бізнесу підбивають підсумки благодійної діяльності, проведеної впродовж року, та звітують про результати своєї роботи перед суспільством. Підбиття підсумків та започаткування нових звершень приурочені до Всесвітнього дня боротьби проти раку, що спрямований на об'єднання зусиль у подоланні однієї з найсерйозніших медико-соціальних проблем сучасності.

Активність та відповідальність

Фармацевтична компанія Санофі, один із глобальних лідерів у лікуванні онкологічних захворювань, виходить за межі забезпечення пацієнтів якісними та інноваційними препаратами. В Україні, як і в решті країн світу, компанія постійно втілює низку заходів, що спрямовані на надання допомоги дорослим і дітям у щоденній боротьбі з хворобою, а також підтримує ініціативи, які мають на меті покращення ранньої діагностики, належного лікування і підвищення якості життя людей з онкологічною патологією.

Серед наймасштабніших заходів, реалізованих компанією, слід виокремити такі:

- **Меморандум про взаєморозуміння з Міністерством охорони здоров'я**, підписаний у 2011 р., що забезпечує постійну підтримку держави у реформуванні сфери охорони здоров'я, покращенні ранньої діагностики і лікування раку грудної залози (РГЗ) в Україні шляхом інформування населення і пацієнтів, організації обміну досвідом для лікарів та професіоналів галузі;
- **Меморандум про взаєморозуміння з Національною дитячою спеціалізованою клінічною лікарнею «ОХМАТДИТ»**, підписаний у 2013 р., який передбачає підтримку дітей під час лікування у відділенні онкогематології шляхом соціальної реабілітації, психологічної допомоги, сприяння в організації арт-терапії. Крім того, компанія підтримує освітні програми для підвищення професійного рівня українських спеціалістів у галузі дитячої онкогематології та трансплантації кісткового мозку;
- **Скринінгова кампанія ранньої діагностики раку грудної залози «Онко-Дозор»**, що регулярно проводиться в різних регіонах України

і надає можливість усім бажаючим пройти обстеження, отримати консультацію фахівців, а також дізнатися більше про профілактику, сучасну діагностику та лікування РГЗ в Україні;

- **«Подбай про них!»** – інформаційно-профілактичний проект, завдяки якому тисячі жінок пройшли обстеження на наявність РГЗ та отримали безкоштовні консультації лікарів та фахівців з Національного інституту раку;
- **«Крок назустріч»** – програма підтримки пацієнтів з РГЗ, яка охопила понад 100 хворих: витрати на кожен другий курс лікування для них покриваються компанією Санофі;
- **Інформаційні матеріали:** «Щоденник пацієнта» та «Якщо у близької вам людини виявили рак», видані за сприяння Санофі, допомагають пацієнтам та їх близьким адекватно реагувати на захворювання та полегшують контроль лікування;
- У рамках ініціативи **«Разом ми можемо дати більше!»** співробітники Санофі в Україні постійно підтримують дітей, які перебувають на лікуванні в онкогематологічних відділеннях, подарунками та матеріалами для творчості.

Санофі в Україні не зупиняється на досягнутому, адже пацієнти з онкологічними захворюваннями й надалі гостро потребують підтримки. У планах компанії – розширення існуючих та започаткування нових ініціатив, здатних змінити життя пацієнтів на краще, подарувати їм надію на одужання.

Покращення доступу до лікування

Фармацевтична компанія ГлаксоСмітКляйн (ГСК) разом з іншими компаніями та громадськими організаціями вкотре підтримала ініціативу Міжнародного союзу з боротьби з онкологічними захворюваннями (UICC) та взяла участь в інформаційних подіях, присвячених Всесвітньому дню боротьби проти раку.

Як і в низці інших країн Східної Європи, в Україні зареєстровано високий рівень захворюваності на рак шийки матки (РШМ), який викликають онкогенні типи вірусу папіломи людини (HPV). В Україні РШМ посідає четверте місце за поширеністю серед онкологічних захворювань у жіночого населення і друге – серед жінок віком від 15 до 44 років. Основним засобом профілактики РШМ є вакцинація проти онкогенних типів HPV. У більшості розвинених країн вакцинацію проти HPV включено до календарів вакцинопрофілактики для дівчат-підлітків віком 10-14 років; особи старшого віку можуть робити щеплення за власним бажанням. Завдяки високій обізнаності щодо профілактичних заходів у сумі показники захворюваності у країнах Південної, Північної та Західної Європи в 1,5 раза нижчі, ніж показники країн Центрально-Східної Європи.

Компанія ГСК докладає всіх зусиль не тільки для підвищення поінформованості населення про необхідність вакцинації проти РШМ, а й для розробки ефективних імунобіологічних препаратів. У 2007 р. компанією представлено вакцину для профілактики РШМ, до складу якої входить ад'ювантна система AS04, що забезпечує тривалий і стійкий імунний захист проти захворювання. Вакцину схвалено для застосування у клінічній практиці в більшості країн, а 40 із них включили HPV-вакцинацію до національних програм вакцинації.

ГСК продовжує працювати над покращенням якості життя онкологічних хворих, постачаючи в Україну інноваційні лікарські засоби, здатні полегшити перебіг захворювання і зменшити ризик кісткових ускладнень. У листопаді 2014 р. компанія ГСК представила на українському ринку новий інноваційний біологічний продукт деносумаб, рекомендований для профілактики кісткових ускладнень у пацієнтів із метастазами солідних пухлин кісток. Під час досліджень на тлі застосування препарату продемонстровано достовірне зниження відносного ризику кісткових подій на 17%, подовження медіани до появи першої кісткової події на 8,2 міс, уповільнення розвитку больового синдрому на 2 міс порівняно із золедроновією кислотою.

Пацієнти з онкологічними захворюваннями відчувають велике фінансове навантаження, що створює додатковий бар'єр у доступності лікування. Тому компанія ГСК в Україні продовжує надавати підтримку в межах соціальної програми «Оранж Кард». Вона забезпечує можливість придбати за зниженою ціною інноваційні й ефективні препарати компанії в аптеках, які беруть участь у програмі, а її дія також поширюється на деякі лікарські засоби для терапії онкологічної патології.

«Люди з онкологічними захворюваннями особливо потребують доступу до адекватної терапії» – прокоментував Олександр Марков, Регіональний медичний директор ГлаксоСмітКляйн Фармасьютікалс Україна, Молдова, Білорусь, Кавказ. – Саме тому соціальна програма «Оранж Кард» реалізується в багатьох країнах світу, зокрема в Україні. У складних умовах сьогодення ми продовжимо дотримуватися місії нашої компанії – покращення якості життя шляхом підтримки пацієнтів у боротьбі з хронічними й тяжкими захворюваннями».

Програма підвищення доступності медикаментів «Оранж кард» організована компанією ГлаксоСмітКляйн у 2001 році. У 2003 році соціальній програмі компанії ГлаксоСмітКляйн «Оранж кард» присуджено премію «Корпоративна соціальна відповідальність у США». В Україні соціальна програма «Оранж Кард» реалізується з 2004 року. Право участі в програмі має будь-який громадянин України, який відповідає критеріям включення до неї. Передумовою до її створення та поширення є те, що кожна людина, яка має хронічне захворювання, потребує доступу до адекватного лікування.

Подробиці про програму «Оранж Кард» можна дізнатися на сайті <http://www.orangecard.com.ua>

ЗАГАЛЬНА СТАТИСТИКА

160 000 нових випадків раку щорічно
РАК - №2 причина смертності українців після серцево-судинних захворювань
кожний 5-й українець протягом життя занедажує на рак
75% злоякісних пухлин можна було б запобігти

РАК МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ

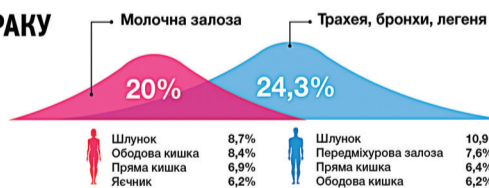
За останні **50** років частота РМЗ зросла в **4** рази
Щодня в Україні РМЗ залишає без матерів **6** дітей

НАЙБІЛЬШ РОЗПОВСЮДЖЕНІ ВИДИ РАКУ В УКРАЇНІ

СМЕРТНІСТЬ ВІД РАКУ

ПРОФІЛАКТИКА

Попереджують виникнення раку:

- Здорове харчування (мало тваринних жирів, багато злаків, фруктів, овочів)
- Регулярна фізична активність

Фактори ризику виникнення раку, яких можна запобігти:

- Паління
- Вживання наркотиків
- Вживання канцерогенних продуктів
- Ультрафіолетові промені
- Зловживання алкоголем
- Малорухливий спосіб життя
- Забруднене довкілля
- Стреси

Джерело: <http://www.who.int/news/127208> (дата доступу: 25.09.2014); <http://www.cancer.gov/factsheet/1301>; <http://www.who.int/news/127208> (дата доступу: 25.09.2014); <http://www.who.int/news/127208> (дата доступу: 25.09.2014); <http://www.who.int/news/127208> (дата доступу: 25.09.2014)

American Cancer Society, Surveillance Research, 2011 <http://www.cancer.gov/factsheet/1301>; <http://www.who.int/news/127208> (дата доступу: 25.09.2014); <http://www.who.int/news/127208> (дата доступу: 25.09.2014); <http://www.who.int/news/127208> (дата доступу: 25.09.2014)

<http://www.who.int/news/127208>; <http://www.who.int/news/127208> (дата доступу: 25.09.2014); <http://www.who.int/news/127208> (дата доступу: 25.09.2014); <http://www.who.int/news/127208> (дата доступу: 25.09.2014)

Всесвітній день боротьби проти раку-2015

Продовження. Початок на стор. 8.

Здоровий спосіб життя: реальні можливості для попередження розвитку раку

Найбільш поширеним окремим фактором, що може спричинити розвиток онкологічного захворювання, є куріння: з ним пов'язані близько 22% випадків онкологічної смертності загалом та 71% випадків смерті від раку легені.

Головний онколог м. Києва, кандидат медичних наук Дмитро Осинський прокоментував цю проблему таким чином:

— Куріння є причиною розвитку раку легені у 85-90% випадків. Курці хворіють на цю патологію у 30 разів частіше, ніж некурці. Куріння сигар або люльки подвоює ризик розвитку раку легені. Крім того, при пасивному курінні ризик захворіти на рак легені зростає в 1,5 раза. Активні курці хворіють на рак легені у 20 разів частіше, ніж пасивні. Серед осіб, які курять більше 2 пачок сигарет на день, від раку легені помирає кожен сьомий. На тлі 10-річного стажу куріння смертність помітно зростає. Проте після відмови від тютюнопаління ризик раку легені постійно зменшується, і через 15 років він наближається до показника для некурців, якщо людина палила менше 20 років. Крім того, у жінок, які курять у віковий період 15-35 років, ризик розвитку раку грудної залози на 34% перевищує такий у жінок-некурців.

Головний лікар Київського міського центру здоров'я Отто Стойка зауважує:

— Важливі дані отримано під час дослідження впливу припинення куріння на смертність від раку легенів серед курців-чоловіків у Великій Британії. Так, спостереження, що тривало 50 років (з 1950 по 2000 р.), показало, що у разі припинення куріння у віці до 35 років ризик розвитку пов'язаного з ним раку легенів зменшується на 90%. А кумулятивний ризик смерті від раку легені у людини віком 75 років, яка кинула палити, зменшується пропорційно до віку припинення куріння. Так, якщо людина відмовиться від куріння у 60 років, ризик смерті буде вищим на 10% порівняно з некурцем, у 50 років — відповідно на 6%, у 40 років — на 3%, а у 30 років — тільки на 2%. Ці дані наочно демонструють фахівцям та пацієнтам переваги припинення куріння, особливо у молодому віці.

У 2013 році Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) ухвалила План дій щодо боротьби з неінфекційними захворюваннями на 2013-2030 рр., який спрямований на зниження на 25% частоти випадків передчасної смерті від раку, серцево-судинних захворювань, діабету і хронічних респіраторних захворювань. Один із пріоритетів цього плану дій — зменшення споживання тютюнових виробів на 30%.

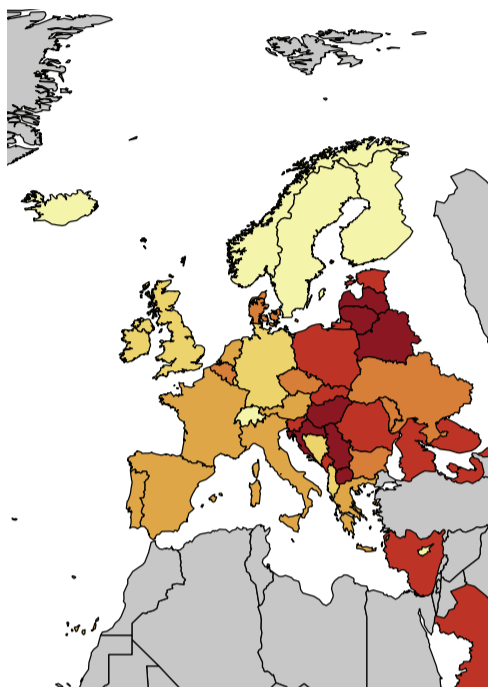
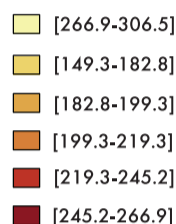

Керівник відділу боротьби з неінфекційними захворюваннями Бюро ВООЗ в Україні Наталія Король зазначила:

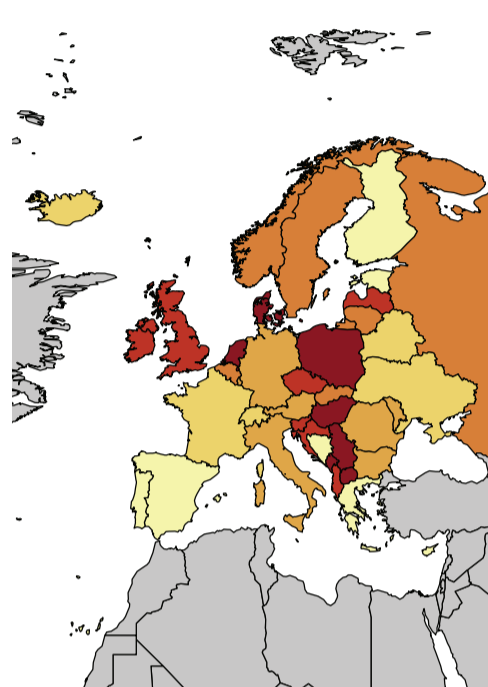
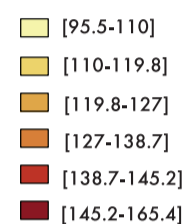
— Наразі в нашій країні офіційно не затверджено Українського національного плану дій щодо боротьби з хворобами неінфекційного

Стандартизовані за віком показники смертності від усіх видів злоякісних новоутворень, за виключенням раку шкіри, в країнах Європи на 2012 р.

Смертність серед чоловіків

Смертність серед жінок

J. Ferlay et al. / European Journal of Cancer 49 (2013) 1374–1403

походження, який було розроблено найкращими українськими фахівцями за підтримки МОЗ України та експертної допомоги бюро ВООЗ в Україні. Згідно з результатами зустрічі, яка відбулася в МОЗ України, вже в березні цього року документ готують до офіційного затвердження. До нього включено національну стратегію розбудови первинної ланки з метою ранньої діагностики онкологічних захворювань, моніторингу груп ризику та застосування новітніх підходів лікування раку, що дозволить у багатьох випадках подолати це страшне захворювання, надати хворому можливість не тільки пережити цю смертельну загрозу, а й продовжувати повноцінне життя.

Завдяки наполегливій позиції громадськості й послідовним законодавчим і податковим заходам було досягнуто зменшення поширеності щоденного куріння серед українців у 2014 році порівняно із 2013 роком: на 3 в.п. (з 45 до 42%) серед чоловіків та на 2 в.п. (з 11 до 9%) серед жінок (за даними дослідження Київського міжнародного інституту соціології).

П'ята частина всіх онкологічних захворювань розвивається в результаті хронічної інфекції: наприклад, відомою є роль різних штамів вірусу папіломи людини (HPV) в розвитку раку шийки матки, а вірусів гепатиту В і С — в розвитку раку печінки.

Фахівці ВООЗ стверджують, що близько 30% випадків смерті від онкологічних захворювань можна попередити, переважно завдяки відмові від куріння та дотриманню здорового способу життя. У країнах, що розвиваються, важливим заходом, спрямованим на зниження захворюваності, вважається вакцинація проти вірусів гепатиту В та папіломи людини.

Підготувала Катерина Котенко

Довідка

від Національного інституту раку

У 2014 р. медичну допомогу в клініці Національного інституту раку (НІР) отримав 16 441 хворий. У 2008 р. НІР перейшов до підпорядкування Міністерства охорони здоров'я України та змінив концепцію своєї діяльності. Порівняно з 2008 р., кількість госпіталізацій зросла на 46,0%, в тому числі дітей — на 71%, за рахунок інтенсифікації використання ліжкового фонду, а саме зменшення тривалості перебування хворого на ліжковому режимі до операції у 2 рази, після операції — на 30,0%. Питома вага хворих на злоякісні новоутворення в структурі госпіталізованих у 2014 р. становила 92,3%. У 2014 р. показники загальнолікарняної та післяопераційної летальності не перевищували 0,3-0,2%. Частота післяопераційних ускладнень зменшилась у 2,2 раза та у 1,5 раза скоротилась кількість померлих у стаціонарі.

Спеціальне лікування згідно із затвердженими стандартами отримали 94,2% хворих на злоякісні новоутворення. Кількість операцій в клініці за період 2008-2014 рр. зросла на 33,0%, перевищивши 5700 на рік. Серед операцій переважають хірургічні втручання на органах травлення та черевної порожнини (18,5%), жіночих статевих органах

(16,2%), операції на грудній залозі (16,3%); широко застосовуються органозберігаючі операції.

4 лютого 2010 р. у Міжнародний день боротьби з раком НІР презентовано відкритий для підписання Меморандум про співпрацю щодо подолання раку (<http://www.unci.org.ua/memorand.html>). Метою меморандуму є об'єднання зусиль для інформаційно-просвітницької роботи щодо запобігання, профілактики раку в Україні та формування здорового способу життя нації. Меморандум підтримано представниками ЗМІ, державних, громадських та благодійних організацій, асоціацій пацієнтів, духовенством, спортсменами, діячами культури.

10 лютого 2011 р. розширено Меморандум про співробітництво з метою залучення громадськості для вирішення проблем профілактики раку між Національним олімпійським комітетом та НІР.

У 2013 р. на базі Національного інституту раку створено Інформаційно-аналітичний центр онкологічної служби та сформовано єдиний інформаційний простір у галузі онкології. Також створена і функціонує «Школа для пацієнтів з онкологічними захворюваннями». Інформація розміщена на сайті <http://www.medportal.tv>